№ 3.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 8. *STYCZNIA ROKU* 1799. *we WTOREK.*

z Londynu dnia 7. Grudnia.

P. Tomasz *Grenville* brat ſekretarza ſtanu wyſłany ieſt z ważnemi zleceniami do *Berlina* i *Wiednia*. Po czym obeymie urząd poſła przy dworze *Berlińſkim* na mieyſce P. *Elgin*, ktòry do *Konſtantynopola* ieſt przeznaczony. Lord *Elgin* wyiedzie do *Konſtantynopola* w charakterze nadzwyczaynego ambaſſadora i będzie mieć przy boku ſwoim okazałą świtę, zabierze także z ſobą portrety krola i krolowy, robią teraz dla niego ſerwis ſrebrny za 5000. funtow. Poselſtwo iego będzie ſłużyć za dowod naszego ſzczegulnego ku Porcie poważenia.— G. *Pichegru* był nie dawno przytomny na ſeſſyi izby wyżſzey. Właśnie ſtanął pomiędzy *Statuderem* i xiążęciem *d'York*.– *Pitt* oświadczył bankierom ſtaraiącym ſię o doſtarczenie pieniędzy ſkarbowi, iż będzie potrzebował 14. millionow dla *Anglii*, a 2. mill: dla *Irlandyi*. Do czego nie żąda kredytowey ſummy iak pułtrzecia milliona. Zapytany, czy ta ſumma na zagraniczne ſubſidia ieſt przeznaczona, odpowiedział. „ Iż to zawiſło od okoliczności, i że podług nich może to wszyſtko być lub nie być. Jeżeliby plan do rozszerzenia portu *Londyńſkiego* przyſzedł do ſkutku, na owczas ſkarb przez iaki czas dochodow ztąd ſwoich byłby pozbawiony, a w tym przypadku deficit od dwoch millionow muſiałbym przez pożyczkę zaſtąpić. „ Nakoniec donioſł niespodzianie, iż teraz tylko 3. millonow potrzebuie, a resztę pożyczki na dzień 22. Lutego odkłada, gdyż na owczas lepszego targu ſię ſpodziewa. Bankierowie nie byli kontenci, gdyż ſpekulacyą na całą pożyczkę czynili. – Wspomnioną pożyczkę od 3. millionow zawarł *Pitt* z domem *Boldero*.— Tuteyſze dzienniki zapewniaią, iż wyprawiony w Wrześniu agent *Francuzki* do pułnocney *Ameryki* z propozycyami do ugody, ſzczęśliwie tam przybył, i bardzo dobrze przyiętym zoſtał.— Jeſt tu nowa tayna wyprawa w gotowości, i wkrotce 8. regimentow kawaleryi i niektòre korpusy piechoty ſą w tey mierze przeznaczone. Cel iednak wyprawy nie ieſt wiadomy.— Rozchodzi ſię tu wiadomość, iż armia G. *Buonaparte* pod *Kairem* pobitą zoſtała, że iednak w tym zdarzeniu 16,000. *Turkow* życie utraciło.— Wyspa *Minorka* ma być zaięta przez naſze woyſka. Czyli *Malta* krolowi *Neapolitańſkiemu* doſtanie ſię po odebraniu iey *Francuzom*, ieszcze nie wiadomo. *Korſu* i inne wyspy dawniey *Weneckie* maią należeć do *Auſtryi*, ieżeli ta przyſtąpi na nowo do związku przeciwko *Francyi*.— Cztery regimenta odebrały rozkaz z *Irlandyi* udać ſię przez *Szkocyą* do *Anglij*.—Lord *Macartney* miał umrzeć w przylądku *dobrey nadziei*.— Klub *Whig* odbywał w tych dniach poſiedzenie ſwoie, na ktòrym P. *Fox* miał mowę ſtosowną do okoliczności. Oświadczył w niey, iż nie ſądził pożytkiem znaydować ſię na ſeſſyi parlamentu, gdyż bytność iego żadnego pomyślnego nieprzynioſłaby ſkutku, zapewnił na koniec, iż zawsze zasadom ſwoim wiernym pozoſtanie.— Podług oſtatnich wiadomości z *Malty*, załoga *Francuzka* nie ma wynoſić iak 3000. ludzi, do ktòrych kilku także *Maltańczykow* należy. *Francuzi* maią 2 okręty liniowe, 3. fregaty 4 baty kanonierſkie, i niektòre małe woienne okręty w *Malcie*. *Maltańczykowie* zaś maią mieć 6 obozow na wyspie, brakuie im iednak na ammunicyi, bombach etc. Z *Neapolu* żadney nie odbierali pomocy.— G. *Köhler* i inni officerowie *Angielscy* w ſłużbę *Turecką* wchodzący, wyiechali iuż ztąd przez *Hamburg* do *Konſtantynopola*. — Podług pism Hollenderſkich. *Moſkwa* ma odbierać ſubſidiow od *Anglii* 100,000- funtow.

PARLAMENT.

Na dniu 3. P. *Pitt* podał izbie niższey naſtępuiący plan ſkarbowy. Wydatki na rok terazniey szy ſą w takowym ſposobie.

Marynarka 120,000. ludzi -	8. mill:	400,000. fun:
Nadzwyczayne na nią wydatki -	5. -	242,000. - - -
Woyſko - - - - - - - - -	8. -	840,000. - - -
Inne części rządu - - - - - -	6. -	788.000. - - -
W ogule - - - - -	29. mill:	270.000. fun:

Dla zaſtąpienia tych wydatkow brakowało miniſtrowi 10 millionow, ktòre chciał zaſłonić przez podatek nałożony na wszelkie dochody 200. funtow przenoszące, lepsze ułożenie taxy domow, i pożytecznieysze urządzenie przedaży taxy gruntowey. Powszechna przeto taxa po 10. od ſta na wszelkie dochody każdey osoby, czy to z dobr czy to z prowizyi od kapitałow, czy to z zyſku iakiegokolwiek, lub handlu pochodząca, ieſt teraz dziennym porządkiem Parlamentu.— P. *Pitt* popieraiąc tę nową taxę przy końcu mowy ſwoiey wyraził. „ Przez takową uchwałę, zaspokoiemy potrzeby tegoroczne, wprzeciągu tegoż ſamego roku, a przez to nie ſtaniemy ſię ciężarem naszym potomkom, gdyż nie pomnożemy ogromu długow. Kiedy tym ſposobem kapitał narodowy utrzymywać ſię będzie, upadaiące fundusze będą tym czasem zmnieyſzać i umarzać dług narodowy. Nie wątpię, iż ſenat *Brytańſki* przyimie moy wniosek, w tym czaſie osobliwie, kiedy obce narody podporę w nas i oswobodzicielow ſwoich upatruią. Odnas zawiſło ſtanowić los *Europy*.„ — P. *Tierney*. Dziwię ſię bardzo nad podanym dopiero planem. Pieniądze, ktòre mamy dla miniſtra uchwalić, 2. millionami funtow przenoszą wydatki przeszłoroczne, i chciałbym wiedzieć czy P. *Pitt* ieszcze w tym roku drugiego *Budgetu* nieotworzy. Taxę na dochody, na mocy ktòrey każdy powinien podać co zarabia, uważam ia iako ieden z nayniebespiecznieyszych śrzodkow w państwie handlowym. Jeſt to podług mnie rodzay inkwizycyi. W ciągu 5. lat oſtatnich P. *Pitt* przez pożyczki wyciągnął 150 millionow. Ale na coż ſię to wszyſtko przydało. Mowi wprawdzie miniſter, iż honor *Europy* ieſt obrażonym, i że teraz nadeszła pora upokorzenia nieprzyiaciela. Ale coż za korzyść z tey mowy? Przez pokoy tylko iedynie bespieczeńſtwo pańſtwa *Brytańſkiego* utrzymane być może. Mowią, iż z ſtony naszey znowu wyprawy przedſięwzięte zoſtaną, ale na coż ſię to wszyſtko przyda, ieżeli ſzczegulnie nie będą miały w zamiarze obronę pańſtwa *Brytańſkiego*. Wreszcie przewiduię, iż terazniey szy plan ſkarbowy miniſtra, ieſt tylko poprzednikiem drugiego, ktòry w terazniey szym ciągu parlamentu poda.— P. *Pitt* odpowiedział, iż P. *Tierney* myli ſię w zdaniu ſwoim, i że mowa iego nic podobnego nie okazuie.— Cała oppozycya mocno opierała ſię taxie na dochody, wyſtawuiąc ią ciemięzliwą i przynoszącą cios kupcom, rękodzielnikom, rzemieślnikom.— Gdy potym wprowadzony zoſtał przez miniſtra proiekt lepszego urządzenia taxy domow, P. *Robeſt Clayton* ſtanął z oppozycyą i rzekł: Daię głos za pomnożeniem marynarki, ale nie woyſka, gdyż ieſtem przeciwny wſzelkim związkom naszym z obcemi mocarſtwy. Przymus za nie mieszkańcow pod ciężką karą, do odkrywania kommiſſarzom taxow naytaynieyszych okoliczności maiątkow, pociągnie za ſobą bunty i wszelkie nieszczęścia.

z Paryża dnia 18. Grudnia.

W Arsenałach *Turyńſkich* woyſka nasze znalazły 1800. armat i 15.000. ſztuk broni. Kròl zoſtawił kaſſę ſwoią od 6. millionow. Sekretarz legacyi *Marivaux* przybyły kuryerem donioſł o wſzyſtkich ſzczegułach rewolucyi. Kròl na mocy konwencyi zawartey z Generałem *Joubert*, wyiechał na dniu 9. Grudnia do wyspy *Sardynij*. Wziął z ſobą całą familią i osoby ktòre chciał mieć w swicie swoiey. Na dniu 6. Grudnia w wieczor o godzinie 5. zapewniono ſię wprzòd o osobie Kròla i całym dworze iego. Kommendanci Kròlewscy w rozmaitych twierdzach *Piemontſkich* złożeni i aresztowani zoſtali. — Mowią iakoby *Neapolitańczykowie* znowu opuścić *Rzym* byli przymuszeni, nie ma iednak ieszcze rapportow urzędowych. — Z *Paryża* znowu kuryera do *Wiednia* wyprawiono.— *Propagator* mòwi, iż Generał *Berthier* ieſt w drodze nazad do *Paryża*, i że na trzy dni przed odeszłym świeżo z *Alexandryi* kuryerem wyiechał. Miaſto ktòre *Buonaparte* w *Delta* budować rozkazał, ma ſię nazywać *Buonaparte Polis* (miaſto *Buonaparte*.)

Redaktor urzędowy zawiera w sobie naſtępuiące uwagi nad negocyacyami w *Raſtad*. Zasady negocyacyi *Raſtadzkiey* iuż od dawnego czasu były położonemi, i oznaczona wspolna między *Francyą* i Rzeszą granica, ſekularyzacye umowione były iako ſposob indemnizacyi, i przed przyſtosowaniem onych nie zoſtawało iuż iak tylko ułożyć niektore ſzczegulne punkta między Narodami *Francuzkim* i *Niemieckim*. Tym czasem negocyacya zaczęła z większym poſtępować oporem. Sprzeczano ſię więcey o wnioſki, niżeli o zasady, a upor Deputacyi zdawał ſię zmierzać do cofnienia iuż uczynionych umow. Im więcey Rzplta okazywała łatwości, tym bardziey Rzesza ſtała ſię wymagaiącą, a ta nieſłychana przeciwność umiarkowania zwycięzcy, i pretensyow zwyciężonego, trwała od trzech mieſięcy, przez ktore pełnomocnicy Rzpltey poſtępuiąc wolnym krokiem za obradami Kongreſſu, wyczerpali wszyſtkie ſposoby perswazyi. Należało nareſzcie zakończyć te prożne namyſły, Ultimatum Rządu *Francuzkiego* podane zoſtało dnia 6. Grudnia, i dano Deputacyi ſześć dni do odpowiedzi. Pomimo uſiłowań, ktore czyniono na przeszkodzenie ſkutkom tey determinacyi, wtrącaiąc powątpiewania o iey niezmienności, zoſtała iednak całkowicie uzupełnioną, i dowiaduiemy ſię, iż dnia 10. t. m. Deputacya Rzeszy ułożyła i natychmiaſt przeſłała miniſtrowi cesarſkiemu swoie conclusum, przez ktore przyſtępuie bez warunku do oſtatnich Not Legacyi *Francuzkiey*. Nie doſtaie iuż więcey iak tylko ratyfikacyi cesarſkiey; bydż może, iż zoſtanie odmowioną iak ſię to iuż nie kiedy widzieć dało, lecz w tak decyduiącey okoliczności, ieżeli przedſiewzięcie Rzeszy ieſt nieodmienne, otrzyma zapewne to potwierdzenie, lub ſię bez niego obeyść potrafi.

Bywszy Xże Karol *Heſki*, ktòry umieszczał wiele dyplomatycznych artykułow w dziennikach *Przyiaciel Praw* i *Wolnych ludzi*, odebrał od Miniſtra Policyi rozkaz, ażeby wkrotce iako cudzoziemiec oddalił ſię z kraiow Rzeczypospolitey. Odpowiedział na to, iż ſtał ſię obywatelem *Francuzkim*, iż w obcych kraiach byłby bez żadnego do utrzymania ſię ſposobu, i żądał ażeby był ſądzonym. Pozwolono mu więc mieszkać o 30. mil od *Paryża*.

Dnia 19. Grudnia.

Pisma urzędowe tyczące się opanowania Piemontu.

W głowney kwaterze w Turynie dnią 19. Frimaire (9. Grudnia) Roku 7. — Generał kommenderuiący armią Włoſką.

Z powodu zrzeczenia ſię przez J. K. Mość jego władzy, i rozkazu danego swoim poddanym, ażeby byli poſłuſznemi tymczasowemu rządowi, ktory będzie przez Generała *Francuzkiego* poſtanowiony; Zważywſzy iż dla zapewnienia ſpokoyności i ſzczęścia *Piomontſkiego* ludu, nie może być nadto troſkliwym w wyborze osob, ktore przez swoie dowiedzione talenta, przez uznane cnoty i przychylność do pomyślności kraiu, dały naypewnieysze dowody przywiązania do dobra publicznego, i gorliwości iaką okażą w dopełnianiu świętych obowiązkow ktore im będą powierzonemi, ſtoſownie do zamiarow Rządu *Francuzkiego*, rozkazuie: Art: I. Rząd tymczasowy adminiſtracyi-

ny *Piemontſki* złożonym będzie z 15. członkow.—II. Członkami tymczasowego Rządu mianowani są OOb. *Favrat*, *Botton*, *St Martin de la Motte*, *Fasella*, *Bertolotti*, *Boſsi*, *Colla*, *Fava*, *Bon*, *Galli* bywszy Prezydent Kameralny, *Braida*, *Cavalli*, *Baudiſſon* Profeſſor Prawa, *Rocci* bywſzy ſekretarz ſtanu, *Sartoris* lekarz.— III. Członki tymczasowego Rządu maią sobie powierzone wſzyſtkie części Rządu, i nominacyą do wſzyſtkich wakuiących urzędow cywilnych. Generał kommenderuiący zoſtawia sobie nominacyą municypalności miaſt i fortec, ktore zoſtaną zaiętemi przez woyſka *Francuzkie*.— IV. Członki tymczasowego Rządu dawać będą na Radzie ſwoie zdania we wſzyſtkich powszechnych intereſſach.— V. Podzielą ſię na wydziały dla naradzania ſię o rozmaitych częściach adminiſtracyi i policyi.— VI. Nie będzie mogła być wydana żadna rezolucya bądź w intereſſach powſzechnych, bądź w tych ktore będą roztrząsane w wydziałach, iak tylko zupełną zdań większością.—VII. Skoro tylko członki tymczasowego Rządu będą inſtallowane, natychmiaſt zatrudnią ſię wraz z Agentami lub Officerami *Francuzkiemi* na ten koniec wyznaczonemi, około weryfikacyi rozmaitych kaſsow publicznych, i rozkażą ſobie oddać archiwa rozmaitych departamentow adminiſtracyi Krolewſkiey. (podpisano) Joubert.

W głowney kwaterze w Turynie 22. frimaire (12. Grud:) Joubert G. Kom: do Dyrek: Wykonawczego.

Ob. Dyrektorowie. Donoszę wam, iż dnia 21. (11.) zoſtał poſtanowiony Rząd tymczasowy. — Zoſtawiam waszemu ambaſſadorowi, obecnemu tey okazałey ceremonii, przeſłanie wam iey intereſſuiących ſzczegułow. Wszyſtkie liſty, które odbieram z *Piemontu*, zapewniaią mnie o zupełney ſpokoyności, i powszechnym ukontentowaniu. Municypalności inſtallowane ſą we wszyſtkich głownieyſzych miaſtach, a woyſka *Piemontſkie*, które tam ſą rozſtawione, ubiegaią ſię do odbierania moich rozkazow. (podpisano) Joubert.

Redaktor dziſieyszy ogłasza depesze G. *Championnet*, których w wczorayszym numerze krotki tylko położył wypis. Datowane ſą z głowney kwatery w *Terni* d. 15. Frimaire (5. Grud:) — Ob. Dyrektorowie. Od bitwy pod *Terni i Porto-fermo*, ſpodziewałem ſię codziennie napaści od *Neapolitańczykow*, i mocno mnie ich nieczynność dziwiła, lecz oni użyli tego czasu na połączenie rozproſzonych ſwoich woyſk, i wyſłanie ich na moie prawe ſkrzydło. W rzeczy ſamey G. *Macdonald* attakowany był dnia wczorayſzego w ſwoim obozie przy *Civitta-Caſtellana* przez 5 kolumn wyszłych z *Bacano*: Siła nieprzyiacielſka ſkładała ſię z 40. tyſięcy ludzi. G. *Macdonald* ze wszech ſtron otoczony, dał dowody wielkich ſwoich talentow; przyiął on ten attak z tą odwagą, iaka zaszczyca człowieka mocnego harakteru, a przez ſwoie zręczne rozporządzenia, pomieszał zamiary nieprzyiacielſkie. G. *Kellermann* dowodzący iego przednią ſtrażą, poſtawiony naprzod ku *Nepi*, attakowany był przez naypierwszą kolumnę idącą z *Monteroſi*, która na niego z wielką uderzyła natarczywością. Ten Generał miał tylko z ſobą 3 ſzwadrony 19. regimentu ſtrzelcow konnych; 2. armaty polowe, trzeci batalion 15. regimentu letkiey piechoty, i 1wszy batalion 11. pułbrygady: Ta garſtka woiownikow rozpędziła kolumnę nieprzyiacielſką z 8 tyſięcy ludzi złożoną; zoſtawiła na placu zabitych lub rannych 400. *Neapolitańczykow*; zabrała 15. armat rożnego kalibru, 30. wozow ammunicyinych; 2000. ieńcow, między ktoremi 50 officerow, i wielu naywyżsey rangi; chorągwie, ſztandary, do 900 koni lub mułow, kaſſę woienną, 3 tyſiące karabinow, wszyſtkie bagaże, i obozowe ſprzęty; upędzał ſię za nieprzyiacielem aż do *Monteroſi*, gdzie iego żołnierze niezmierne zyſkali zdobycze. Talenta i odwaga G. *Kellermann* nadto ſą znaczne, ażeby ſię tu z prożną rozwodzić pochwałą. Szefa ſzwadronu *Bru*, który przez ſwoią dzielność i odwagę doſkonale wspierał G. *Kellermann*, mianowałem ſzefem brygady 19 regimentu ſtrzelcow konnych. Upraszam was o potwierdzenie tey nominacyi tym bardziey, iż G. *Humbert* kommendant tego regimentu umarł w *Rzymie* w dzień naszego z tego miaſta wyiazdu. Szef Brygady *Lahur* przeszkodził drugiey kolumnie nieprzyiacielſkiey przeyścia przez *Rigniano*. — Trzecia kolumna pogromioną zoſiała w momencie gdy ſię przedzierała przez *Fabrica* ku S. Maryi *di Falari*. Pewny Generał na czele ſwoiego legionu i legionu *Rzymſkiego* 2 i 3 batalionu 30tey brygady woienney, dwoch ſzwadronow 16 regimentu dragonii, iedney kompanii 19 regimentu ſtrzelcow konnych, i z 3ma polowemi armatami, zabrał nieprzyiacielowi 8. ſztuk armat, 15 wozow ammunicyinych, i 50 ieńcow między ktoremi dwoch wyższych officerow. Noc zakończyła bitwę, i zdaie ſię, iż *Neapolitańczykowie* utracili wielką liczbę ludzi. Legion *Rzymſki*, który ſię pierwszy raz w ogniu znaydował, doſkonale ſwoią powinność wypełniał. Naſtępuie opisanie ſkutkow tey bitwy i pochały officerow. Pokazuie ſię z tego liſtu, iż 5 t. m. głowna kwatera armii *Francuzkiey* znaydywała ſię w *Terni*, prawe ſkrzydło w okolicach *Civitta-Caſtellana*, i że od 30 p. m. do 4. t. m. obiedwie ſtrony zoſtawały w bezczynności.

Dnia 20. Grudnia.

Redaktor dziſieyszy ogłasza naſtępuiące Pisma:

Wypis z Dziennika armij Wschodu z głowney kwatery w Kairze od 17. Września roku 6go do 17. Października roku 7go.

Dnia 14.— Generał kommenderuiący rozkazuie, ażeby iedney z głownieyszych ulic *Kairu* dane było imie *Petit-Touars*.— Lekarze *Egipscy* ogłoſili oſtrzeżenie zawieraiące w sobie przepisy używania kąpieli. Od d. 3. Lipca, do d. 17. Sierpnia, nie pokazały ſię inne choroby, iak tylko dyſſenterya i zapalenie oczow, lecz obiedwie te choroby nie miały szkodliwych ſkutkow, i przez ten wſzyſtek czas nie umarło iak około 30. chorych. — Rozkaz pod d. 16. wydany ieſt, z powodu przypadkow wynikaiących z prędkiego ieżdzenia po ulicach *Kairu*.— Rozkaz d. 20. I. Dnia 1. Października zwołane będzie powszechne zgromadzenie znacznieyszych mieszkańcow z trzech Prowincyow.— II. Złożona będzie Deputacya z trzech ludzi prawnych, z 3ch kupcow, z 3ch Fellas Szeykow, i ſzefow *Arabow*.— III. Prowincya *Alexandrya* doſtawi iednę deputacyą; Prowincya *Rozetta* iednę; *Damietta* 1. *Garbie* 1. *Charkie* 2. *Menouff* 2. *Mamaura* 1. *Kelioubé* 1. *Bahire* 1. *Gizeh* 1. *Alfieli* 1. *Beheneſs* 1. *Fayoum* 1. *Miniet* 1. *Manſelont* 1. *Cirgé* 1. *Kair* 3.— IV. Generałowie kommenderuiący w Prowincyach wybierą pomienione osoby między mieszkańcami ktorzy maią naywięcey wpływu nad ludem, oraz dyſtyngwuiącemi ſię przez oświecenie, talenta, i przez dobre przyięcie *Francuzow*; ſtarać ſię będą ażeby nie wyznaczali żadnego z tych, ktorzyby ſię otwarcie przeciw nam oświadczyli; przeszlą mi ich imiona.

(Podpiſano) Buonaparte.

Rozkaz dnia 22. *Buonaparte* Generał kommenderuiący rozkazuie: Art. I. Wſzyſcy młodzi *Mammelukowie* maiący więcey nad 8. lat, a mniey nad 16. wſzyſcy młodzi chłopcy biali lub czarni, ktorzy byli niewolnikami *Mammelukow*, i ktorzy przez nich opuszczeni, pozoſtali ſię u rożnych prywatnych osob, w pięć dni po ogłoszeniu ninieyszego rozkazu, zoſtaną oddanemi i przyſtawionemi do kommendanta miaſta.—II. Kommendant miaſta odeszle ich do korpusu garnizonowego, opisanie ich odeszle do generalnego ſztabu, ktory ich umieści po rożnych korpusach armij po 9. do każdego batalionu, a po 4. do ſzwadronu.— III. We 24 godziny po umieszczeniu tych dzieci w batalionach, ſzefowie każą ich ubrać w mundury korpusow; młodsi nad 14. lat użyci będą za doboszow. (podpisano) Buonaparte.

Rozkaz dnia 24 Generał kommenderuiący zaleca ściſłe wykonanie swego rozkazu pod d. 2. Września, ażeby wſzyſcy *Maltańczykowie z Malty* z armią przybyli, ktorzyby pod rożnemi pozorami znaydowali ſię w *Alexandryi* lub innym iakimkolwiek mieyscu, udali do *Rachmanie* dla złączenia ſię z legionem *Maltańſkim*, ktory ſię tam organizuie etc.

Rozkaz dnia 26. Generał kommenderuiący rozkazuie, ażeby każdy żołnierz, kanonier lub zwożczyk miał przy sobie naczynie blaszane, mogące w sobie pomieścić wodę na iedno-dzienną potrzebę. Kawa rozdawana będzie dla woyſka za samym tylko Generała kommenderuiącego rozkazem, iedna racya kawy ważyć będzie puł łota.

Wypis z kuryera Egipſkiego drukuiącego ſię w Kairze w Drukarni armii Francuzkiey od dnia 29. Sierpnia do dnia 11. Października.

Nr: 1. Dnia 29. Sier: R. 6. *Alexandrya*. Miaſto ieſt zacieśnione maytkami i ekwipażami naszych okrętow z eſkadry. Wszyscy ieńcy zoſtali oddani.— Admirał *Villeneuve* z resztą eſkadry popłynął ku *Malcie*, gdzie ſię złączy z naszą eſkadrą *Tulońſką*, i z 3. okrętami, które znaydzie w tym porcie. Mamy tu 10. okrętow woiennych lub fregat, których ekwipaże w naylepszym znayduią ſię ſtanie. Fortyfikacye miaſta bespieczne ſą od napaści rownie ze ſtrony morza iako i od lądu. 50 armat 24 funt: 8. piecow do rozpalania kul, więcey niż 20 możdzierzow znayduią ſię dla obrony portu. Gory osadzone są 80. armatami od napaści *Arabow*. Ten widok ieſt dla mieszkańcow kraiu nader zadziwiaiącym. Magazyny tak ſą opatrzone iż więcey niż przez ieden rok mogą całą wyżywić armią.

Damietta. Mieszkańcy tuteyſi mocno ſą kontenci z poſtępowania woyſk *Francuzkich*, Pracuią tu z wielkim pospiechem około fortyfikacyow uyścia *Nilu*. Wiele armat wyſłanych z *Kairu* osadzono iuż na lawetach.

Nr: 2.—2. Wrześ:— *Gaza*.—*Ibrahim Bey* przechodził tu z niedobitkami ſwemi; znaydował ſię w ſtanie godnym politowania, niemaiąc nawet czasu opatrzyć ſię w żywność i w ſuchary w *Salahich*; ucierpiał wiele w ſtepach, gdzie muſiał zoſtawić wiele bagażow dla przewiezienia ludzi. W całey iego podroży ścigali go arabowie rabuiąc i zabieraiąc mu ludzi. Mowią, iż idzie do *Damaszku*, gdyż *Dziezar* Pasza zabronił mu przebywać w kraiu pod rządem iego będącym.

Damaszek.— Basza *Damaszku* zakończył ſwe życie.

Nr: 3.— 6. Wrześ:— z *Kairu* d. 2. Wrześ: Muſtafa namieſtnik Baszy, mianowany zoſtał przez G. kommenderuiącego Emirem *Hadij*, czyli przewodnikiem karawany do *Mekki*. Dnia dziſieyszego w obecności całego Dywanu i ſzeryfow kraiowych, przyozdobiony zoſtał przepysznym zielonym kaftanem. G.K. dał mu w upominku kilka kleynotow i kosztownie ubranego konia. wyszedł od G. K: w towarzyſtwie wielu adiutantow. Witany był przez ſześciokrotne z armat wyſtrzały, ktòrym odpowiedziały baterye z cytadelli. *Nil* codziennie wzbiera, od ſtu lat nie był tak okazałym; wysokość iego ieſt dziś na 18 prętow i 16 cal:

Nr. 4.— 10 Wrześ:— *Alezandrya*— 30 Sierp: wieczorem 22. ſzalup *Angielſkich* eſkortowane od 2ch pocztowych ſtatkow, pokazały ſię przy wſtępie do kanału pod *Abukir*, okazuiąc zamiar wylądowania. G. Adjutant *Eſkale* udał ſię tam z mocnym oddziałem, i ukrywszy go chciał dać czas *Anglikom* do wylądowania, nieszczęściem wyſtrzeliła armata z tamy. Dwie ſzalupy były zatopione reszta ſię ſchroniła- Szkoda, iż *Anglicy* nie wyszli ze ſwoich ſtatkow, radzibyśmy widzieć iak ſię też potykaią na lądzie,.— *Sidi Mohamet Caraim* przekonany o porozumienie ſię z *Mammelukami*, po zaprzyſiężeniu wierności dla Rzpltey, i ſłużąc im za ſzpiega, zoſtał ſkazanym na śmierć. Maiątek iego na pożytek Rzpltey ſkonfiſkowany, exekucya iego odprawiła ſię d. 6. Głowę iege noszono po ulicach *Kairu* z napisem: *Coraim Szeryf Alexandryiſki, ſkazany na śmierć, za złamanie przyſięgi wierności, ktorą wykonał Rzpltey Francuzkiey, i za utrzymywanie związkow z Mammelukami, ktòrym ſłużył za ſzpiega.*

Inſtytut Narodowy odebrał z *Egiptu* pierwſzy numer dziennika ktory ſię tam drukuie pod tytułem: *Dekada Egipſka*. Redaktorem iey ieſt *Talien*. Z tego powodu *Przyiaciel Praw* wyraża: *Talien* ſtawſzy ſię Dziennikarzem, przypomina nam ow wiersz *Juwenalisa*: *Si fortuna volet, fies de Consule rhetor.* Ktoby mu to był powiedział w ten czas, gdy wdzięczna *Francya* ogłaszała go swoim zbawcą, iż wkrotce daleko od swego kraiu, nad brzegami *Nilu*, powroci do swego pierwszego rzemiosła Gazeciarza? Oby ieszcze raz odwrociwszy medal, mogł ſię ſtać *de Rhetore Consul.*

Rzeczą ieſt niezawodną, że dniem przed ogłoszeniem woyny Krolom *Neapolitańſkiemu* i *Sardyńſkiemu*, wyſłany był od Dyrektoryatu kuryer z oſtatniemi do *Wiednia* propozycyami.

Miniſter *Toſkańſki* złożył w ręce Dyrektor: Notę uniewiniaiącą W. Xięcia względem zaięcia przez *Anglikow* portu *Liworno*; w niey przywodzi okoliczność nayścia tego miaſta przez Generała *Buonaparte*, i podaie do uwagi, że nigdy Rząd *Francuzki* nie dał zapewnienia, aby podobny krok z ſtrony *Francyi* nie miał ieszcze naſtąpić. To pewna, że Dyrektoryat ieszcze dotąd zachowuie milczenie względem zaięcia *Liworno*.— Piszą z *Lizbony* pod d. 10. *Frimaire*, (1. Grudnia) że port *Mahon* wytrzymał iuż dwa ſzturmy i nie myśli ſię poddać.— Uważaią tu, że imie Generała *Berthier* nie znayduie ſię pomiędzy członkami Inſtytutu *Egipſkiego*, podług dziennika dekadowego drukowanego

w *Kairze* pod dniem 7: Października. — Papiery *angielſkie* donoszą, iż w *Irlandyi* ſpoſtrzeżono ſławnego *Cagliostro*.

z Bruxelli dnia 21 *Grudnia*.

Dnia 18. i 19. t. m. naſtąpiły niektore potyczki między woyſkami Republikantſkiemi i insurgentami w *Campine*, ktorzy wielką liczbę utracili ludzi. Zdaie ſię, iż zamiar insurgentow był zbliżyć ſię coraz bardziey do brzegow dla kommunikacyi z *Anglikami*. — *Bruxella* znayduie ſię zawsze w ſtanie oblężenia. Z więzień tuteyszych przeprowadzono insurgentow do *Lille*.

z Hagi dnia 22. *Grudnia*

Po ogłoszoney amneſtyi wszyscy więźniowie po d. 31. Lipca przytrzymani, wolność otrzymali, nawet ex-dyrektorowie *van Lange* i *Wybo Fynie*, rownie iak pensyonarz *van den Spiegee*, *Benting* i wdowa *van der Palm*.

z Konſtantynopola dnia 25. *Liſtopada*.

Po tylu na prożno rozſiewanych pogłoſkach, przyszła tu nakoniec z *Egiptu* wiadomość, iż *Buonaparte* żyie, dodaią iednak, iż znayduie ſię z małym korpusem w obozie oszańcowanym pod *Kairem*, w niedoſtatku wszelkich potrzeb. Ponieważ zaś poſtawił ſię w mocnym ſtanie obrony, przeto xiążęta *Arabscy*, ktorzy go na wyſtrzał z armaty w około otoczyli, przedſiewzieli uderzyć na iego oſzańcowany oboz w ten czas, kiedy *Roſſyiſka* i *Turecka* artylleryа przybędzie. Tym czasem przygotowania woienne lądowe i morſkie czynią ſię z naywiększym pospiechem w *Konſtantynopolu*, a zrobiony układ z *Moſkwą*, wspolnego działania przeciw buntownikowi *Widdyńſkiemu* wkrotce ma przyiść do ſkutku. — Nowy W. Wezyr kazał ſprzedawać nie tylko towary tuteyszych kupcow *Francuzkich*, ale nawet meble w niewolą zaiętych Republikanow. — *Basman-Oglu* ma w tuteyszym miniſterium wielu swoich przyiacioł. W celu poiednania ſię pisał on znowu kilka liſtow do W. Wezyra, ktore kto wie czy pomyślnego nie otrzymaią ſkutku. — W. Sułtan kazał z tuteyszego zamku kilku wyſtrzałami armatnemi oznaymić zwycięſtwa otrzymane w *Egipcie*.

z Peterzburga dnia 11. *Grudnia*.

Na dniu wczorayszym z naywiększą ceremonią przeczytana tu była przy podnożku tronu, proklamacya kawalerow *Maltańſkich*, przez hrabiego *de Litta*, w którey ci ogłaszaią nayuroczyſtſzym ſpoſobem *Pawła I.* W. Miſtrzem Zakonu. Po czym przyięcie tego zaszczytu przeczytane było przez Podkanclerzego. Oddane były potym Imperatorowi korona W. Miſtrza Zakonu, wielka pieczęć tegoż, i miecz wiary. Na znak złożonego hołdu W. Miſtrzowi, kawalerowie chorągwią i ſzpadami pokłon oddawali Monarsze, a na końcu przyſtąpili do pocałowania ręki iego. Imperator po ſkończoney tey ceremonij, rozdał hrabiemu *de Cobenzl* i 10. innym kawalerom krzyże kommanderſkie. — Proklamacya była naſtępuiąca: My *Ballifowie*, kawalerowie W. Krzyża, kommandorowie etc. Zakonu Ś. *Jana Jerozolimſkiego*, znayduiący ſię teraz w tuteyszey rezydencyi çesarſkiey *Peterzburgu*. Zważywszy nieszczęśliwe położenie naszego zakonu, zupełny niedoſtatek śrzodkow naszych, utratę samowładztwa, rosproszenie zakonu bez głowy. i punktu ziednoczenia błąkaiących ſię członkow, zagrożenie zakonowi zupełnym iego obaleniem. poſtanowiliśmy użyć wszyſtkich śrzodkow, ktore nam Bog nadał, dla oddalenia zguby od tego rownie ſtarożytnego iak ſławnego zakonu, ktory cały wybor szlachectwa w sobie połącza, i tyle przyſług chrześciańſtwu wyświadczył; zakonu ktory ieſt wsparty na znakomitych zasadach, tych to naymocnieyszych podporach władz prawych; Przeięci nakoniec wdzięcznością należną dobroczynności i uczuciom Jego Imperatorſkiey Mci wszech *Roſſyi*, rownie iak uszanowaniem ku cnotom Jego, zauſani nadto w świętym ſłowie iego, iż nas nie tylko utrzyma przy wszyſtkich naszych przywileiach i honorach, ale wszelkich przyłoży ſtarań w podnieſieniu zakonu naszego do iak nayszanownieyszego ſtanu dla korzyści całego chrześciańſtwa. Przeto my *Ballifowie*, kawalerowie W. Krzyża etc. Jego Imperatorſką Mość *Pawła I.* Wielkim Miſtrzem zakonu S. *Jana Jerozolimſkiego* ogłaszamy. etc. etc. Dan w *Peterzburgu Stolicy zakonu naszego dnia* 27. *Października* 1798.

Feld-Marszałek *Repnin* na prożby swoie z nayłaſkawszym pozwoleniem noszenia munduru, z ſłużby uwolnionym zoſtał. Pułkownicy *Druszkiewicz* i *Markow*, Generał Majorami są mianowani. Generał zaś *Lasci* ſzefem regimentu *Markow*. — Chorąży *Glazowicz* oddalony zoſtał od regimentu Kiryſſyerow *Bardakowſkich*, z powodu iż ieſt synem Ekonoma.

z Sztokolmu dnia 18. *Grudnia*.

Konsyliarz *Wasilief* dawniey sprawuiący intereſſa *Roſſyiſkie* ieszcze ſię tu znayduie, ſłychać iż czeka na ważne depesze, ktore z sobą do *Peterzburga* ma zabrać. — Nasze związki z *Moſkwą* coraz są ściśleysze. Amballador *Roſſyiſki* Baron *de Budberg* w tych dniach był na obiedzie u Krola.

Od granic Auſtryackich dnia 29. *Grudnia*.

Przed kiku dniami rozeszła ſię wiadomość, iakoby z *Włoch* przyszedł kuryer z wiadomością, iż Gen. *Mack* opanował *Ankonę*, i znalezioną w niey załogę *Francuzką* od 4000., ludzi wraz z G. *Championnet* zaiął w niewolę, gdy iednak dotychczas gazeta dworſka *Wiedeńſka* nic o tym nie wspomina, pogłoſkom tym wierzyć nie należy. — Wiadomość iakoby *Nelson* zabrał port *Genueńſki Spezzia* ieszcze ſię niesprawdza, to tylko pewna, iż czeka na eſkadrę *Portugalſką* dla wzmocnienia ſię tym większego, lubo ſłychać, iż eſkadra ta przez nawałność morſką zupełnie rospędzoną zoſtała.

Oſtatnie liſty z *Persyi* donoszą, iż *Babakan* zaledwie uwolniony od ſwego przeciwnika *Ali-Mehemet-Kana*, którego po wyłupieniu oczow trzyma w więzieniu, znalazł niemniey ſtraſznego nieprzyiaciela w osobie swego własnego brata *Kuchec-Kana*, którego mianował gubernatorem w *Schiras*. Ten po klęsce *Ali-Mehemeta*, wyszedł z *Schiras* z korpusem woyſka, i opanował bez przeszkody *Ispahan*, gdzie ſię ogłoſił Cesarzem. Tym sposobem *Persya* bliſko od 50. lat zaburzona, zdaie ſię ieszcze na długi czas przeznaczoną na wewnętrzne zamieszania. Z tey przyczyny naypoźnieysi podrożni wyſtawiaią ten kray niegdyś kwitnący, przez połowę zniszczonym.

z Brünn dnia 27. *Grudnia*.

Miaſto nasze na dniu dziſieyſzym doznało rzadkiego ſzczęścia, w oglądaniu ukochanego swego Monarchy *Franciszka II.* wraz z Nayiaś: małżonką swoią. Dom gubernialny ieſt mieszkaniem dla Cesarſtwa Ichmość, równie iak dla Arcy-Xiążęcia *Jozefa* Wojewody *Węgierſkiego* i Arcy-Xiążęcia *Cieszyńſkiego Alberta*.

z Semlinu dnia 17. *Grudnia*.

Liſty z *Albanij* opisuią naſtępuiącym ſpoſobem zdradę, której użył Basza *Janiny* na znieſienie iednego korpusu *Francuzow*, ktorzy zaymowali *Prowezę*, *Butrinto*, i inne kraie Weneckie. *Ali Basza* złączył ſię ściſłą przyiaźnią z Generałem Francuzkim *Rosa*, i dał mu nawet swoią corkę w małżeńſtwo. Odebrawszy rozkaz od *Porty* attakowania *Francuzow* na brzegach *Albanij*, poſłał do Generała *Rosa*, z prożbą ażeby przybył do *Janina*, maiąc mu ważne rzeczy powierzyć. Generał *Rosa* daleki od nieufności, udał ſię na to mieysce. *Ali Basza* powiedział mu, iż zgromadził woyſka dla złączenia ſię z *Basmanem-Oglu*, i że to był dla niego iedyny sposob ratowania ſię, z przyczyny, iż go oſkarzono w *Konſtantynopolu* iako ſtronnika *Francuzow* i zdradzaiącego W. Sułtana, lecz że potrzebował officerow *Francuzkich*, ktorzyby woyſkiem iego dowodzić mogli. Generał *Rosa* ukontentowany z przedſiewzięcia swoiego Teścia, uczynił wſzelkie rozporządzenia iakich od niego wymagał, ażeby iego woyſko przyięło po przyiacielſku poſłańcow *Ali Baszy*, który wyſłał swoich żołnierzy ku *Preveza*, za śladem niektorych zaufanych emiſſaryuszow, z rozkazem ażeby udawali, iż przychodzą łączyć ſię z *Francuzami*, a potym uderzyć na nich znienacka, i dla zapewnienia ſkutku tey zdrady, zatrzymał w areszcie Generała *Rosa*, iego przyiaciela *Dupré* negocyanta, i niektòre inne do iego swity należące osoby. Tym ſpoſobem 5. do 600. *Francuzow* było niespodziewanie attakowanych, połowa zoſtała zabitą, reszta w niewolą zabrana, procz małey liczby, ktòra ſię schroniła do *St Maure*. (Ta powieść donieſiona podobnymże sposobem w liſtach z *Konſtantynopola* w Gazecie *Hamburſkiey* przytoczonych, tłumaczy przeciwności które ſię znayduią w pierwſzych opisaniach przyſłanych z *Albanii*: przypomnieć sobie można, iż gdy *Francuzi* donoſili z *Korfu*, iż Basza *Janiny* złączył ſię z niemi wraz z wielką liczbą mieszkańcow *Tureckich*, rapporta *Tureckie* wyrażały, iż Basza *Janiny* zupełnie pobił *Francuzow* w *Preveza*, i zabrał im wſzyſtkie na tym brzegu ſtanowiſka.)

Od Renu dnia 20. *Grudnia*.

Naywiększą nadzieię pokoiu z Rzeszą czyni cofanie ſię woyſk *Francuzkich*. Na dniu 18. 19. i 20. dywizye *Bernadotta* kraie zaięte zupełnie opuściły. Od dnia 20. Generał *St Cyr* wyciągnął z *Wetterawii*, a na dniu 19. głowna kwatera z *Wisbaden* do *Strazburga* ieſt przenieſiona.

z Gieſſen dnia 23. *Grudnia*.

G. *Bernadotte* wyciągnąwszy od nas z ſwoią dywizyą na dniu 19, unioſł z ſobą ſzacunek powszechny, ktory pozyſkał przez ſwoie łaſkawe obchodzenie ſię w intereſſach woyſkowych, i okazywanie w każdym razie względow ludzkości. Dał nadto dowod przychylności ſwoiey do nauk, oddaiąc tuteyszey akademii do iey biblioteki publiczney, *Podroże Peyruza w około świata* w 4 tomach z atlasem, i *Dochodzenia względem początku Celtow* przez *Bacon Tacon* z figurami. Miłość nauk i rozległe wiadomości, ktore ten generał w wielu przypadkach okazał, ſkłoniły akademią do uwiecznienia imienia iego w archivum ſwoim, przez nadanie mu dyplomatu doktora filozofii na dniu 18 odiazd iego poprzedzaiącym.

z Strazburga dnia 22. *Grudnia*.

G. *Schauenbourg* znayduie ſię tu od 2 dni, i obiął ſwoy urząd Gener: inspektora infanteryi armii *Moguncкiey*, do ktorey należy armia *Francuzka* w *Helwecyi*, — Miniſter policyi zakazał wprowadzania gazet drukuiących ſię w *Niemczech* przez moſt przy *Kehl*.

D. 23. Głowna kwatera armii *Francuzkiey* iuż tu przybyła. Gen: kommend: *Jourdan* przyiechał tego wieczora; przyimowany był przy huku armat z wałow.

z Raſtad dnia 23. *Grudnia*.

Spodziewaią ſię tu zawsze Noty *Francuzkiey*, maiącey w sobie zawierać plan ſekularyzacyi. Poſłowie rozmaitych Stanow Rzeszy podali iuż Miniſtrom Francuzkim tabellę ſwoich żądań. — Legacya *Trewirſka* podała Deputacyi Rzeszy mocną Notę, nakłaniaiąc ią do upraszania Cesarza, ażeby użył wſzyſtkich sposobow ktore są w iego mocy, na doprowadzenie do ſkutku Traktatow przez iego Generałow zawartych, w celu opatrzenia w żywność *Erenbreitſteinu*, gdy żadne dyplomatyczne ſtarania nic w tey mierze z ſtrony *Rządu* Francuzkiego otrzymać nie mogły. Legacya *Trewirſka* doprasza ſię, ażeby roztrząśniono tę Notę na osobney ſeſſyi. Biſkup *Bazyleyſki* podał także Notę względem emigrantow; wyraża w niey, iż nawet podług Praw Francuzkich, emigranci Niemieccy nie mogą być za takich traktowanemi.

z Szwaycaryi dnia 12. *Grudnia*.

Jakiego rodzaiu ſą pisma publiczne *Szwaycarſkie*, poznać można z wybornego prospektu dzieła pod tytułem: *Geniusz Helwecki* Ob. *Zshokke*, ktory trzeba wziąść za obraz teraźnieyszego ſtanu Rzpltey, godnieyszy uwagi nad 10. artykułow nowin politycznych. Oto ſą znacznieysze iego wypisy. „ Jakie *Filip Macedońſki* odnioſł niegdyś zwycięſtwo nad miaſtami związkowemi *Grecyi*, takie *Francya* tąż ſamą prawie drogą odnioſła nad nami. Interessa sobie przeciwne, niezgody związkow *Greckich*, odrodzenie obywatelow, samoiſtność dowodzcow, małość duszy ogułu miaſt, wszyſtko to było naszym wydziałem. My także mieliśmy naszą *Cheroneę* na polach *Berny* i *Richtenschwell*. Duch bohaterſki naszego *Grafenried* i *Aloizego Reding* daremnie walczył przeciw potędze *Francuzkiey*, byliśmy pobici, nim ieszcze legiony *Gallow* ſtąpiły nogą na grunt *Szwaycarſki*. Jak niegdyś *Rzym* też

samą *Grecyą* ktorą pokonał, uznał za wolną dla okazania publicznego uszanowania tey to oyczyznie wolności prawdy i wielkości duszy, tak rownie zwycięzka *Francya Helwecyą* wolną ogłoſiła, dla uczczenia w wnukach, ich przodkow. Przypomniycie iednak, iż oswobodzona *Grecya* przeſtała bydź *Grecyą* wolną. Przypomniycie sobie, iż przez niezgody, podſtępy, zazdrość i chęć szkodzenia wzaiemną, ſtała ſię nędzną prowincyą *Rzymſką*, godną swoiey niewoli. *Cisalpini* i *Rzym* dziſieyszy ten sam obraz ſtawiaią nam przed oczyma.— Mężowie oyczyzny w ktorych ſercach krew *Helwecka* płynie. Czuiecie zapewne tę prawdę, i nie trzeba wam iey dokończać. W teraźnieyszym położeniu coż możemy uczynić godnieyszego przodkow naszych i nas samych, iak połączyć ſię z ſtałością i mocą *Helwecką* dla utrzymania oyczyzny, zabespieczenia iey samowładztwa, i nieſtraconey godności, przez patryotyzm i heroiczne poświęcenie własnego intereſſu dobru ogulnemu. Kto utrzymuie pomiędzy nami niezgodę i nienawiść, kto niekontent z teraźnieyszey konſtytucyi dla tego, że mu iaką szkodę przynioſła, żąda ſkrycie iey zniſzczenia; Kto zamiaſt doradzania, poprawienia, dopomożenia, chciwy odmiany zdala ſtoiąc, przypatruie ſię, nagania, i samą tylko nieufność i kłotnie pomiędzy nami rozſiewa, ten ieſt proſtym zdraycą oyczyzny, ten chce zguby *Helwecyi* nie iey zbawienia, ten ſię ſam moralnie piętnem sromoty naznaczył.— Nigdy nie było potrzebnieyszą iak dziś rzeczą, aby patryoci *Szwaycarscy* iednym wielkim połączeni zoſtali węzłem. Nasza rewolucya daleka ieſt ieszcze od ukończenia. Wielka liczba ludu naszego, nie zdolna podnieść swoy umyſł do wysokości nowey, proſtey i na zasadach prawa ludzkości wspartey konſtytucyi, w płaczącey i opłakaney niewiadomości utyſkuie tu i owdzie nad ſtratą, nieznaiąc zyſku ktory odnioſła, albo go oszacować nieumieiąc; i nadſtawia ucha na podszepty rannych licznemi pociſkami oligarchow i fanatycznych xięży, w nadziei otrzymania nieiakiey od nich pociechy. Nawyknienie do dawnego toru, ambicya oſiągnienia urzędow, samoiſtność bogatych familiow, ſtłumiony zapał ku dobru powszechnemu, duch samokupſtwa handluiących, zupełny niedoſtatek dobrych szkoł i inſtytutow dla wychowania młodzieży. Oto są mężowie oyczyzny, tak liczne źrzodła bezprawiow, ktore ſtumieńmi swoiemi obiiaią ſię o lepſzy ſkład rządu, i pragną go podkopać.— Lud nasz chwieie ſię pomiędzy boiaźnią i nadzieią. Nie żąda on wprawdzie powrotu dawnego rzeczy porządku, nie może iednak z zupełnym zaufaniem przeiąć ducha nowego rządu, nie znaiąc go dobrze, a raczey nie mogąc tego poiąć, iż wprowadzenie naylepszych rzeczy, zawsze dawniey nawet z przymusem i nieprzyzwoitością powiązane bywało. Lud ten ieſt to dobre i pełne ſił, lecz przez zbytnią nad nim opiekę dawnego kantonow rządu, zle wychowane dziecię. Odziedziczyło wprawdzie domowe przodkow ſwych cnoty, lecz nie sposob myślenia republikańſki, ani ich bohaterſką miłość oyczyzny. Obrządki religii i zyſk prywatny, pierwszeńſtwo u niego maią przed wszyſtkiemi innemi rzeczami. Nie nauczył ſię on znać oyczyzny, bo zna tylko wioſkę swoią, miaſto lub kanton. Zyczenia, nadzieie, zabiegi krzyżnią ſię nawzaiem. Tu drżą katolicy z boiaźni, aby im przyſięga obywatelſka do zbawienia nie szkodziła, tam inni uważaią odkupienie ſię od dzieſięcin, iako akt tyranniy, ktory przed kilku mieſięcy za niespodziane dobrodzieyſtwo poczytywali.— Mężowie oyczyzny oto macie przed oczyma waszemi smutny obraz kraiu, wypracuycie go, przeyrzyicie wszyſtkie wypadki i klęſki wyniknąć mogące, ocućcie ſię z dobrowolnego snu waszego, i przypatrzcie ſię cichey prawdzie. Oto leży konſtytucya nasza, uroczyście przez wſzyſtkich obywatelow zaprzyſiężona. *Helwecya* musi przez nią ſtać ſię mocnieyszą i bardziey znaczącą w rzędzie mocarſtw *Europeyſkich*, niż nią była dawniey, i mogła nią bydź w dawnym ſwoim, zdrożnym, i pełnym sprzeczności kształcie rządu. Czegoż nie doſtaie ieszcze do dokończenia tey całości? Oto tego iedynie, aby duch narodu ziednoczył ſię z duchem swego prawodawſtwa. Do tego każdy, co nie w samych usciech ale i w sercu miłość oyczyzny nosi, podług ſił i własności swoiey dążyć powinien. Ten ieſt cel, u ktorego ſię wszyscy zniydą patryoci.„ — Wspomniony Ob. *Zschokke* dla szacownych piora ſwego i patryotyzmu przymiotow, będzie wydawać od 1. Stycznia 1799 gazetę Dyrektoryatu pod tytułem: *Powszechna gazeta Helwecka.*— Bez trudności werbunek po całey *Szwaycaryi* ieſt uſkuteczniany. W głowney kwaterze w *Zurich* założony ieſt lazaret na 4000. ludzi.— Handel między *Szwabią* i nami do tych czas ścieśniony zoſtaie.—Liczba armat ktore *Szwaycarya* od *Francyi* nazad otrzymuie, wynosi 486. sztuk. Już 53. znowu na swoie mieysca są przyſtawione. Koszta transportu wynoszą 40,000 frankow.

Dnia 20. Grudnia.

Miniſter *Francuzki Perrochel* oświadczył naszemu Dyrektoryatowi, iż rząd *Francuzki* nie może ratyfikować traktatu ſtosownego do poſiłkow 18. tyſięcy ludzi, chyba z odmianami naſtępuiącemi: Iż *Francya* nie będzie ſię zatrudniać uzbraianiem woyſk wspomnionych, ale rząd *Helwecki*; Iż zamiaſt podſkarbiego i kommissarzow *Szwaycarſkich* w doſtarczeniu żywności do magazynow, ktore *Francya* założy w *Helwecyi*, rzecz tę całą podſkarbi i kommissarz armii *Francuzkiey* odbywać będzie. Dyrektoryat odmiany te kommunikował Ciału Prawodawczemu, i zapewniaią, iż zgodzono ſię na nie w wydziale taynym.

z Raguzy dnia 16. Grudnia.

Rząd naſz ogłoſił naſtępuiącą Notę urzędową.„ Rzeczpospolita *Raguzańſka* nie czyni, ani nigdy żadnego uzbraiania nie czyniła, bo ſię od nikogo napaści nie lęka. Zachowuie nayściſleyszą neutralność, i okazuie dla wszyſtkich mocarſtw naywiększe poważenie, i względy pełne szacunku. To oświadczenie zbiia doſtatecznie wszyſtkie fałszywe pogłoſki płonnie roznoszone, ktore przypiſać należy osobom mało przychylnym do Rzpltey, a ktore zazdroszczą iey zupełney spokoyności.

z Medyolanu dnia 13. Grudnia.

Umieściliśmy treść kapitulacyi między krolem *Sardyńſkim* i Generałem kommenderuiącym *Joubert* zawartey, przyłączamy teraz iey osnowę. Art: 1. Król Jmć *Sardyńſki* oświadcza, iż ſię zrzeka ſprawowania wszelkiey władzy w *Piemoncie*, a nayszczegulniey rozkazuie wszyſtkim ſwoim poddanym, ażeby byli poſłusznemi tymczaſowemu rządowi, który przez Generała *Francuzkiego* będzie poſtanowionym. 2. J.K. Mość rozkazuie armii *Piemontſkiey*, ażeby ſię uważała całkowitą częścią armii *Francuzkiey* we *Włoszech*. 3. J.K. Mość rozkazuie Generałowi *Priocca* ſwemu miniſtrowi, ażeby ſię udał do cytadelli *Turyńſkiey* iako zakładnik.— 4. J. K. Mość rozkazuie Rządowi *Turyńſkiemu*, ażeby przyimował i uſkuteczniał wszelkie rozkazy Generała *Francuzkiego* do utrzymywania ſpokoyności publiczney dążące.— 5. W tym wszyſtkim co ſię ściąga do obrządku katolickiego i bespieczeńſtwa własności, żadna nie zaydzie odmiana. 6. Król i cała familia Królewſka będzie ſię mogła udać do *Sardynij* w towarzyſtwie ſwoich gwardyow i oddziału woyſka *Francuzkiego*.— 7. *Piemontczykowie*, którzy zechcą wynieść ſię z *Piemontu* i dobra ſwoie wyprzedać, niedoświadczą w tym żadney przeszkody.— 8. Okręty mocarſtw w woynie z *Francyą* zoſtaiących, nie będą mogły być w *Sardynij* przyimowanemi.— Osoby, które na mocy tey kapitulacyi G. *Joubert* wezwał do ſprawowania tymczasowego rządu, ſą rodowitemi *Piemontczykami*, ludzie rozsądni i ſprawiedliwi, a po większey części przez ſamego Krola do tych urzędow mianowani.— Krol z całą ſwoią familią wyiechał d. 10. Grud: z *Turynu*, i udał ſię drogą ku *Parmie*. Jeſt mniemanie, iż Krol Jmć wſiądzie na okręt w *Livornie*.— Zapewniaią, iż Krol *Sardyńſki* otrzymał pozwolenie zabrania wszyſtkich pieniędzy, które znaydowały ſię w iego ſkrzyniach, rownie iako meblow i ſprzętow, które mu mogły być potrzebnemi.

z Genui dnia 10. Grudnia.

Ob. *Belleville* przeſłał wiadomość naszemu Dyrektoryatowi o zaięciu w poſſeſſyą *Piemontu*, przez liſt naſtępuiący:„ Obywatele Dyrektorowie. Przyszedł nakoniec moment ſprawiedliwości. Pismo, które przesyłam, dowiedzie wam, iż łącząc ſię z wielkim Naarodem, zabespieczyliście chwałę i ſzczęśliwość waszey oyczyzny. Dwor, który nienawidził *Liguryiczykow* za przywiązanie ich do wolności, wkrotce zaſłużoną odbierze nadgrodę.

Dalszy ciąg znacznieyszych zdarzeń roku 1798.

Sierpień.— Dnia 1. Traktat przymierza między *Francyą* i *Helwecyą* zawarty.— D. 2. Bitwa flotty *Francuzkiey* z flottą *Angielſką* pod *Abukir*.— D. 7. Rzesza zezwoliła na zburzenie po zawarciu pokoiu fortec *Erenbreitſteinu*, *Kehl*, *Kaſſel*, *Mors*, i wyspy *S. Piotra*.— D. 17. Inſtallacya nowego Dyrektoryatu Rzpltey *Batawſkiey*.— D. 22. Woyſko *Francuzkie* pod kommendą Gen: *Humbert* wylądowało do *Killala* w *Irlandyi*.— D. 24. Podpisany Traktat zaczepny i odporny między *Francyą* i *Helwecyą*.— D. 27. Dyrektoryat *Francuzki* na publiczny ſessyi przyimuie miniſtrow *Helweckich*.— D. 29. Xiąże *Repnin* przybywa do *Wiednia*.— W tym mieſiącu woyſka *Angielſkie* uſtępuią z St. *Domingo*.

Wrzeſień.— Dnia 3. Nowa konſtytucya w Rzpltey *Cisalpińſkiey*.— D. 8. Klęſka *Francuzow* w *Irlandyi* pod kommendą Gen: *Humbert*.— D. 10. Porta *Ottomańſka* wypowiada woynę *Francyi*.— D. 16. Nowa wyprawa *Francuzka* złożona z 1. okrętu liniowego i 8. fregat wychodzi z ſtanowiſka *Berthaume* pod kommendą Generała *Hardy* do *Irlandyi*.— Tegoż i 29. nowe rozruchy w *Turynie*.— Flotta *Roſſyiſka* przechodzi przez *Dardanelle* i łączy ſię z flottą *Turecką*.— D. 24. Ciało Prawodawcze Rzpltey *Francuzkiey* poſtanawia nowy zaciąg z 200. tyſięcy woyſka.— Na końcu tego mieſiąca *Pichegru* i inni deportowani przybyli z *Kaienny* do *Londynu*.— W *Filadelfii* żołta gorączka od dwoch mieſięcy okropne sprawuie spuſtoszenie. *(Reszta potym.)*

OBWIESZCZENIE.

Chcąc aby Publiczność w doſtaniu papieru ſtemplowanego i kart tak w mieście Warſzawie, iako i przedmieściu Praſkim wſzelką znalazła łatwość, oraz aby kaſsy Krolewſkie miały potrzebne bespieczeńſtwo, poſtanowiono zoſtało, iż przedaż onych ma być wolną pod pewnemi warunkami; wprzod iednak nim przepiſy takowe zoſtaną ogłoszone, podaie ſię tymczaſem do wiadomości powſzechney, iż znaleść można naſtępuiące gatunki papieru ſtemplowanego. — a) Arkusz po 80. Talarow. 50. T. 48. T. 24. T. 20. T. 18. T. 12. T. 10. T. 6. T. 5. T. 4. T. 2. T. 16. dobrych groſzy, 2. T. 12. d. gr: 2. T. 1. T. 12. d. gr: 1. T. 8. d. gr: 1. T. 20. d. gr: 18. d. gr: 16. d. gr. 12. d. gr. 10. d. gr. 9. d. g. 8. d. gr: 6. d. gr. 5. d. gr. 3. d. gr. 2. d. gr. 1. i poł d. gr. 1. d. gr. 6. fen: 4. fen:— b.) Plenipotencye ſtemplowane po 10. 10. d. gr. 8. d. gr. —c) Karty ſtemplowane, talia kart tarokowych w miedzi rznietych 1. T. 8. d. gr. ditto 1. T. ditto 16. d. gr. Francuzkich ditto 12. d. gr. 10. d. gr. 8. d. gr. Niemieckich 12. d. gr. 10. d. gr. 8. d. gr. 4. d. gr. 2. d. gr. Co ſię zaś tyczy używania papieru i plenipotencyi, takowe oznaczone zoſtało w Edykcie Stemplowym pod d. 13. Maja 1766. i w Patencie względem zachowania przepisow Edyktem uczynionych. Przedaż takowa praktykowała ſię dotąd w Warſzawie i Predze przez kupcow szczegolnych do tego przyiętych; a nadgroda dwoch procentow była im za to oſtrzeżona. Z tym wſzyſtkim ieſt wolą Kamery J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczney niżey podpisaney, aby od daty ninieyszego obwieszczenia handel takowych materyałow ſtęplowych w Mieście Warszawie i przedmieściu Praſkim (iako się wyżey namieniło) był wolnym, a bawiący się tąż przadażą zyſkiwali 4. procent remuneracyi. Kto ma ochotę brać ryczałtem materyały, może onych doſtać ze ſkładu głownego dla Miaſta Warszawy przeznaczonego za 4. proceut Rabbatu. Skład ten znayduie się teraz w Pałacu Kollegiow Kraiowych: należy się pytać o Kaſsyera Stemplowego i Konsyliarza Kommiſſyi Hoſmana: gdzie negocyacyą o takowy materyał zrobić można w lecie od godziny 8mey, a w zimie od godziny 9tey do południa. Aby iednak Kaſsyer tenże, drobnoſtkami rodzaiu tego nie był zatrudnionym, ſtanowi się oraz, że ten tylko, ktory w znaczney kwocie, a naymniey za 50. Talarow ſzacunku, żądać będzie tychże materyałow, i takowe w gotowiznie monetą grubę zapłaci, do ryczałtowego onych kupna przypuszczonym zoſtanie. Gdyby zaś kto życzył ciągle znacznieyszy u siebie ſkład utrzymywać, i dopełniać go zawsze przez zakupowanie swieżych materyałow gotowizną, w takim razie Kamera J. K. Mci ieſt ſkłonną nawet i na to zezwolić, iednak ſzczegulnie za kaucyą bespieczną na dobra Ziemſkie, lub domy murowane zapisać się powinną, a kwotę materyałow na ſkład branych odpowiadaiącą. W przypadku. gdyby ktokolwiek z kupuiących materyały ſtemplowe na procent, lub biorący one na kaucyą. nie mogł ich ſprzedać, takowe przyięte będą na powrot przez generalny ſkład ſtemplowy, pieniądze zaś za nie dane. za potrąceniem 4ch procentow akkordowenych natychmiaſt zwrocone zoſtaną. Samo się iednak przez się rozumie, że Materyały te zwrocić się maiące, powinny bydź czyſte i w tym ſtanie w iakim były dane na ſprzedaż. Bydź może, że przy takowym urządzeniu, ſzczegulne gatunki papieru lub kart znaydować się nie będą. u Kupcow za gotowe pieniądze ſkłady utrzymuiących, a iednak żądane bydź mogą przez kogo, aby więc nikt żadnych w iey mierce nie miał trudności, Kamera J. K. Mci wydać kazała znaczny ſkład materyałow takowych P. Tempelhoſs Kapitanowi i Kaſsyerowi Prowincyonalnemu Cła, nie daleko rezydencyi Kamery na koworze celney w tych ſamych zabudowaniach mieszkaiącemu, gdzie był dawniey ſkład Polſki Papieru ſtemplowanego. Tym ſposobem zawsze będzie można takowemu zaradzić niedoſtatkowi. Z resztą Kamera J. K. Mci nie mogła nie doſtrzedz, że żydzi oſobliwiey Papier i Karty ſtemplowane wyższą ceną przedaią, niż ſą ſtemplowane. Takowe bezprawie zakazuie się pod karą 6ciu Talarow za każdą kontrawencyą ściągnąć się maiącą. Ten zaś kto będzie w ſtanie dowieść i wyiaśnić takowe przeſtępſtwo, oprocz zamilczenia iego nazwiſka, ieżeli tego żąda, połowę kwoty za karę wyznaczoną pozyſka. Dan w Warszawie dnia 12. Grudnia 1798.—

J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groszy 20.